

Lovforslag nr. L 56. Fremsat den 23. januar 2002 af økonomi- og erhvervsministeren (Bendt Bendtsen)

Forslag

til

Lov om maritime uddannelser

Kapitel 1

Lovens område

§ 1. Økonomi- og erhvervsministeren tilrettelægger et samordnet system af uddannelser med henblik på søfarts- og fiskerierhvervets forskellige beskæftigelsesområder samt behovet inden for fritidssejlads.

§ 2. Loven omfatter uddannelse af:

- 1) enhedsofficerer, skibsførere, styrmænd og skipperne,
- 2) maskinmestre og skibsmaskinister,
- 3) skibsassistenter,
- 4) skibskokke, cateringpersonale m.fl., og
- 5) fiskere.

Stk. 2. Loven omfatter tillige efteruddannelse af maritimt personel, herunder kurser, som i henhold til den for søfarts- og fiskeriområdet gældende lovgivning er obligatoriske.

§ 3. Økonomi- og erhvervsministeren kan fastsætte regler om uddannelseskraav til fritidssejlere.

Kapitel 2

Godkendelse af uddannelsesinstitutioner, statstilskud m.v.

§ 4. Uddannelserne foregår på uddannelsesinstitutioner og kurser, der godkendes af Søfartsstyrelsen.

Stk. 2. Søfartsstyrelsen kan oprette og forestå drift af uddannelsesinstitutioner, skoler, øvelseskibe, skoleskibe og kurser til gennemførelse af de uddannelser, der omfattes af denne lov.

Stk. 3. Søfartsstyrelsen kan tilbagekalde en i henhold til stk. 1 meddelt godkendelse, såfremt uddannelsesinstitutionen m.v. tilsidesætter regler fastsat efter §§ 12, 13, 14 og 19.

Stk. 4. Søfartsstyrelsen kan efter anmodning godkende uddannelser fra udenlandske skoler og kurser, såfremt de med denne godkendelse forbundne udgifter for Søfartsstyrelsen betales af rekvirenten.

§ 5. Søfartsstyrelsen yder inden for en årlig ramme tilskud til drift, bygninger, ledelse og administration m.v. af de i § 4, stk. 1, nævnte uddannelsesinstitutioner og kurser. Det er en betingelse for at få tilskud, at der efter Søfartsstyrelsens skøn er behov for vedkommende undervisning. De enkelte tilskuds størrelse fastsættes på de årlige finanslove.

Stk. 2. Søfartsstyrelsen kan yde tilskud til udviklings- og forsøgsvirksomhed eller til andre uddannelsesmæssige formål.

§ 6. Søfartsstyrelsen kan, hvis der vurderes at være behov for en sådan uddannelse, yde tilskud på under halvdelen af driftsudgifterne til uddannelsesinstitutioner, der er godkendt i medfør af § 4, stk. 1, men som ikke følger de regler, der fremgår af §§ 8, stk. 1, og 9. Størrelsen af sådan- ne tilskud fastsættes på de årlige finanslove.

§ 7. Søfartsstyrelsen kan tilbageholde tilskud eller lade det bortfalde helt eller delvis, såfremt betingelser eller vilkår for tildelingen ikke overholdes. Uretmæssigt modtaget tilskud kan kræves tilbagebetalt.

§ 8. Søfartsstyrelsen kan fastsætte bestemmelser om uddannelsesinstitutionernes vedtægter,

budget- og bevillingssystem, om udbetaling af tilskud, om uddannelsesinstitutionernes forsikringsforhold og om deres anvendelse af administrative systemer.

Stk. 2. Søfartsstyrelsen kan indhente oplysninger fra uddannelsesinstitutionerne om uddannelserne, de studerende, personalet, udstyr, huslejeaftaler, aftaler om ejendomskøb og andre aftaler om uddannelsesinstitutionernes drift i øvrigt til brug for fastlæggelse af tilskud, gennemgang af årsregnskaber, gennemførelse af tilsyn, kvalitetssikring og udarbejdelse af statistik.

Stk. 3. Søfartsstyrelsen kan pålægge bestyrelsen for en tilskudsberettiget uddannelsesinstitution at anlægge retssag mod bestyrelsesmedlemmer, ledere, revisorer eller andre i anledning af tab påført uddannelsesinstitutionen.

§ 9. Søfartsstyrelsen kan ved ydelse af tilskud til uddannelsesinstitutioner og kurser stille vilkår, der fremmer formålet i lov om aktiv socialpolitik (sociale klausuler). Søfartsstyrelsen kan fastsætte regler herom.

Kapitel 3

Regnskab og revision

§ 10. Uddannelsesinstitutionens regnskabsår er finansåret. Ved regnskabsårets afslutning udarbejdes et årsregnskab. Regnskabet skal underskrives af bestyrelsen og skolens leder.

Stk. 2. Søfartsstyrelsen kan fastsætte regler for regnskabsaflæggelsen.

Stk. 3. Rigsrevisionen forestår i henhold til § 2 i lov om revisionen af statens regnskaber m.m. revisionen af de uddannelsesinstitutioner, der modtager tilskud i henhold til nærværende lovs § 5.

Kapitel 4

Uddannelsesråd

§ 11. Økonomi- og erhvervsministeren nedsætter Uddannelsesrådet for de Maritime Uddannelser. Rådet består af en af ministeren udnævnt formand samt et antal medlemmer, der omfatter repræsentanter for søfartserhvervets organisationer, fiskerierhvervets organisationer og andre interesserede erhvervsorganisationer. Økonomi- og erhvervsministeren udnævner medlemmerne af rådet efter indstilling fra de pågældende organisationer. Endvidere kan ministeren tilforordne repræsentanter for Søfartsstyrelsen, samt ledere,

undervisere og studerende ved de af loven omfattede uddannelsesinstitutioner, kurser m.v.

Stk. 2. Uddannelsesrådet afgiver udtalelse i spørgsmål, der af ministeren forelægges rådet vedrørende søfartsuddannelserne. Udtalelse fra rådet skal indhentes i spørgsmål om væsentlige ændringer i søfartsuddannelserne. Rådet kan selv optage uddannelsesspørgsmål til behandling og afgive indstilling herom til Søfartsstyrelsen.

Stk. 3. Økonomi- og erhvervsministeren fastsætter rådets forretningsorden.

Kapitel 5

Uddannelsernes struktur, indhold og kvalitet

§ 12. Søfartsstyrelsen kan under iagttagelse af bindende internationale bestemmelser fastsætte regler om

- 1) adgang til at blive optaget på de i § 2 nævnte uddannelser,
- 2) uddannelsernes tilrettelæggelse, indhold og omfang, herunder undervisningsfaciliteter og undervisningsudstyr, samt de fagområder der skal undervises i,
- 3) de enkelte uddannelsers varighed og struktur, herunder fordelingen mellem praktisk og teoretisk uddannelse,
- 4) eksamens- og prøveordninger, herunder beskikkelse af censorer, samt vilkårene for at den enkelte uddannelse kan anses for gennemført med tilfredsstillende resultat.

Stk. 2. Søfartsstyrelsen kan fastsætte regler, hvorefter studerende med særlige uddannelses- eller beskæftigelsesmæssige forudsætninger fritages for dele af uddannelsen, og kan fastsætte særlige regler om uddannelsernes varighed og struktur for denne gruppe.

§ 13. Søfartsstyrelsen kan fastsætte regler om kvalifikationskrav for undervisere ved de uddannelser, kurser m.v., der er omfattet af denne lov.

Stk. 2. Søfartsstyrelsen kan godkende eller oprette særlige kurser for uddannelse af undervisere.

§ 14. Søfartsstyrelsen fører tilsyn med undervisningen på de i § 4, stk. 1, nævnte uddannelsesinstitutioner m.v.

Stk. 2. Søfartsstyrelsen kan fastsætte regler om kvalitetssikring, kvalitetsdokumentation og kvalitetskontrol af uddannelserne under denne lov, herunder regler om kvalifikationer for de personer, der udfører kvalitetskontrol.

Kapitel 6

Praktikvirksomhederne

§ 15. Søfartsstyrelsen kan fastsætte regler om uddannelsesmæssige forhold i praktikvirksomheder og om godkendelse og formidling af praktikpladser.

Kapitel 7

Studerendes retlige forhold m.v.

§ 16. Søfartsstyrelsen kan fastsætte regler om understøttelse fra staten til studerende på uddannelsesinstitutioner, kurser m.v., der omfattes af denne lov.

Stk. 2. Søfartsstyrelsen kan fastsætte regler om, at det er en betingelse for optagelse på en eller flere af de i denne lov omhandlede uddannelser, at der mellem den studerende og et rederi eller anden virksomhed er indgået en uddannelsesaftale, som skal omfatte alle uddannelsens praktikperioder og skoleophold.

Stk. 3. Søfartsstyrelsen kan fastsætte regler om uddannelsesaftalernes indhold.

§ 17. Søfartsstyrelsen kan fastsætte regler om hel eller delvis refusion af rederiers løn-, kost- og rejseudgifter i forbindelse med beskæftigelse af personer, der gennemfører en uddannelse, som omfattes af denne lov.

§ 18. Såfremt der på skoleskibe eller på kurser, der afvikles under arbejdspladslignende forhold som et led i en grunduddannelse, overgår studerende ulykker, kan der udredes erstatning efter reglerne i lov om sikring mod følger af arbejdsskade.

§ 19. Søfartsstyrelsen kan fastsætte regler om studerendes undervisningsmiljø og kan bestemme, at udstyr, der er godkendt til anvendelse på skibe, kan godkendes af Søfartsstyrelsen til anvendelse som undervisningsmateriel. Søfartsstyrelsen fører tilsyn med sådant undervisningsmateriel.

§ 20. Søfartsstyrelsen kan fastsætte regler om betaling for skoleophold, ophold på skoleskibe m.v.

Kapitel 8

Forskellige bestemmelser

§ 21. Tjenestemænd, der er ansat på statsskoler, som overgår til selvejende institutioner, kan

vælge enten at bevare deres ansættelsesforhold som statstjenestemand og lade sig udlåne til udførelse af arbejdet på den selvejende institution eller i en periode på indtil 2 år fra denne lovs ikrafttræden at overgå til ansættelse i den selvejende institution. Indtil en sådan ansættelse er etableret, og tjenestemandsansættelsen er bragt til ophør, eller hvis ansættelse i den selvejende institution ikke etableres, opretholder de pågældende deres hidtidige ansættelsesmæssige status som statstjenestemænd.

Stk. 2. Tjenestemanden har ikke krav på ventepenge, rådighedsløn eller pension som følge af institutionens overgang til selveje og har pligt til at underkaste sig de forandringer i sine tjenesteforretningers omfang og beskaffenhed, som følger af denne overgang.

Stk. 3. Den selvejende institution er forpligtet til at beskæftige tjenestemændene og afholde lønudgifter og indbetale pensionsbidrag til statskassen for udlånte tjenestemænd, der udfører arbejde på den selvejende institution. Ligeledes afholdes eventuelle udgifter til ventepenge, rådighedsløn og efterindtægt af løn af den selvejende institution. Statstjenestemandspensionsbidraget fastsættes af finansministeren. Udgifter til aktuel pension afholdes af staten. I tilfælde af den selvejende institutions ophør afholdes også eventuelle udgifter til ventepenge eller rådighedsløn eller efterindtægt af løn af statskassen, såfremt den ophørende institution ikke har midler til at afholde udgiften.

§ 22. Søfartsstyrelsen kan fastsætte regler om forberedelse, indstilling til og aflæggelse af eksaminer og prøver for fritidssejlere samt betaling herfor.

§ 23. Søfartsstyrelsen kan fastsætte regler om forsøgsundervisning samt efter- og videreuddannelseskurser for søfarts- og fiskeriområdet.

Stk. 2. Søfartsstyrelsen kan opkræve betaling for godkendelse, kvalitetssikring og kvalitetskontrol af uddannelsesinstitutioner og kurser samt for censorvirksomhed.

Stk. 3. Søfartsstyrelsen kan fastsætte regler om betaling for deltagelse i de i § 2, stk. 2, nævnte kurser, herunder for aflæggelse af eksamen.

§ 24. Økonomi- og erhvervsministeren kan fastsætte regler om klageadgangen, herunder at klager over Søfartsstyrelsens afgørelser ikke kan indbringes for højere administrativ myndighed.

Kapitel 9

Ikrafttrædelses- og overgangsbestemmelser

§ 25. Loven træder i kraft den 15. april 2002.

Stk. 2. Lov nr. 16 af 13. januar 1997 om søfartsuddannelse, som ændret ved lov nr. 388 af 10. juni 1997, lov nr. 350 af 1. juli 1988 om uddannelse af maskinmestre og lov nr. 351 af 1.

juli 1988 om statstilskud til godkendte maskinmesterskoler og værkstedsskoler ophæves.

Stk. 3. Regler udstedt i medfør af de i stk. 2 nævnte love forbliver i kraft, indtil de ophæves eller i medfør af denne lov erstattes af nye.

§ 26. Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

1. Baggrunden for lovforslaget

Den 24. oktober 2001 fremsatte den daværende erhvervsminister forslag til lov om maritime uddannelser. Forslaget bortfaldt inden førstebehandlingen som følge af udskrivelsen af folketingsvalget. Der henvises til Folketingstidende 2001-2002 (1. samling), Tillæg A, sp. 1445 og 1458. Nærværende lovforslag er med enkelte justeringer en genfremsættelse af det tidligere lovforslag.

De maritime uddannelser har igennem de seneste år gennemgået en grundlæggende omlægning. Der er indført mål- og rammestyrt og krav om kvalitetssystemer. Et ønske fra erhvervets parter om, at de unge skal tilbydes forskellige valgmuligheder – dels af uddannelsesretninger, dels af fagemner – er imødekommet. Endvidere er uddannelserne blevet modulopbygget, således at man kan videreudanne sig uden at skulle gennemgå tidligere indlært stof på ny.

Der er indført en "dual-purpose" model, som indebærer, at skibsofficerer i fremtiden i et samlet forløb kan blive uddannet som både navigatører og maskinmestre. Dette skal give dem så gode og fleksible kvalifikationer, at de vil være attraktive for rederierhvervet, uanset at deres lønniveau er højere end lønniveauet for udenlandske officerer.

Alle studerende i skibsofficersuddannelsen skal som en konsekvens af dual-purpose modellen følge studier på både navigationsskole og maskinmesterskole.

Disse strukturændringer har gjort et større samarbejde mellem de forskellige maritime skoler nødvendigt. Den tidligere forskellige organisationsform på de maritime skoler, hvor nogle var selvejende institutioner og andre var statsskoler, gav koordineringsproblemer. Samtidig var de maritime uddannelser ramt af svigtende tilgang med stigende udgifter pr. uddannet studerende til følge. Dette forhold foranledigede en politisk beslutning om, at alle skoler i fremtiden skulle

være selvejende institutioner, og at der skulle indføres taxameterbetaling.

Statsskolerne skulle således pr. 1. januar 2001 overdrages til nye selvejende institutioner. De maritime skoler bliver hermed økonomisk og administrativt adskilt fra Søfartsstyrelsen, og staten yder tilskud, herunder taxameter tilskud, til uddannelsesinstitutionerne efter statens almindelige regler for sådanne tilskud.

De maritime uddannelser reguleres i dag af tre love: Lov om søfartsuddannelse, lov om uddannelse af maskinmestre og lov om statstilskud til godkendte maskinmesterskoler og værkstedsskoler.

De beskrevne ændringer er lovmæssigt baseret på bestemmelser i Lov om søfartsuddannelse.

2. Lovforslagets indhold og formål

Lovforslaget indebærer, at de tre love, der i dag dækker området, erstattes af én lov, der fastsætter rammerne for uddannelsen af navigatører, maskinmestre, enhedsmandskab, skibskokke, cateringpersonale m.fl. samt fiskere og visse fritidssejlere. Lovforslaget indebærer en regelforenkling og en mulighed for administrativt at opstille retningslinier for uddannelsernes indhold i overensstemmelse med de internationalt vedtagne regler herom, samt om adgangen til de enkelte uddannelser.

De to nuværende uddannelsesråd, Søfartens Uddannelsesråd og Uddannelsesrådet for Maskinmesteruddannelsen, erstattes af ét råd, Uddannelsesrådet for de Maritime Uddannelser.

Endvidere indebærer forslaget, at studerendes klage over uddannelsesmæssige forhold, herunder over eksamenskarakterer, ikke kan indbringes for økonomi- og erhvervsministeren, men at klageinstansen nu er Søfartsstyrelsen.

Lovforslagets hovedsigte er erhvervsuddannelser, men det indeholder også en videreførelse af hjemmel til regulering med hensyn til uddannelse på fritidssejlerområdet.

Endelig fastsætter forslaget vilkårene for statstjenestemænd, der er ansat på statsskoler, som i overens-

stemmelse med baggrunden for lovforslaget overdrages til selvejende institutioner.

3. Økonomiske og administrative konsekvenser for det offentlige

Forslaget indeholder ingen økonomiske eller administrative konsekvenser for staten, kommuner eller amtskommuner.

4. Erhvervsøkonomiske konsekvenser

Forslaget indeholder ikke væsentlige økonomiske konsekvenser for erhvervslivet.

5. Administrative konsekvenser for erhvervslivet

Forslaget indeholder ingen administrative konsekvenser for erhvervslivet. Vurderingen er foretaget på baggrund af en ekspertvurdering.

6. Miljømæssige konsekvenser

Forslaget har ingen miljømæssige konsekvenser.

7. Forholdet til EU-retten

Forslaget har ikke EU-retlige aspekter.

8. Hørte myndigheder

Forud for fremsættelsen var det tidligere lovforslag i høring hos de i det følgende anførte organisationer, ministerier mv.

Danmarks Rederiforening, Rederiforeningen for mindre skibe, Rederiforeningen af 1895, Bilfærgernes Rederiforening, Danmarks Fiskeriforening, Dansk Arbejdsgiverforening, Dansk Industri, Elektricitetsrådet, Specialarbejderforbundet i Danmark SID, Sømændenes Forbund, RestaurationsBranchens Forbund, Dansk Sø-Restaurationsforening, Dansk Navigatorforening, Radiotelegrafistforeningen af 1917, Metal-Søfart, Specialarbejderforbundet i Danmark SID, Hanstholm afdeling, Hotel-, Restaurant- & Turisterhvervets Arbejdsgiverforening, Maskinmestrenes Forening, Fiskernes Forbund, Arbejdsministeriet, Finansministeriet, Rigsrevisionen, Forsvarsministeriet, Justitsministeriet, Miljø- og Energiministeriet, Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri, Socialministeriet, Statsministeriet, Trafikministeriet, Udenrigsministeriet, Undervisningsministeriet, Søfartens Uddannelsesråd, Uddannelsesrådet for Maskinmesteruddannelsen, Maritimt Uddannelsescenter Vest, MARTEC Frederikshavn, SIMAC, Marstal Navigations-skole, Dansk Magisterforening, Dansk Teknisk Lærerforbund, Funktionærernes og Tjenestemændenes Fællesråd, Forbundet af Offentligt Ansatte, Statsansattes Kartel, Landsorganisationen i Danmark, Amtsrådsforeningen i Danmark, Kommunernes Landsforening, Arbejderbevægelsens Erhvervsråd, Rigsombudsmanden i Grønland, Grønlands Hjemmestyre, Færøernes Landsstyre, Rigsombudsmanden på Færøerne.

Vurdering af konsekvenser af lovforslaget

	Positive konsekvenser/ mindreudgifter (hvis ja, angiv omfang)	Negative konsekvenser/ merudgifter (hvis ja, angiv omfang)
Økonomiske konsekvenser for staten	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for stat, kommuner og amtskommuner	Ingen	Ingen
Økonomiske konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen
Miljømæssige konsekvenser	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for borgerne	Ingen	Ingen
Forholdet til EU-retten	Forslaget har ikke EU-retlige aspekter	

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til § 1

Bestemmelsen gør det klart, at uddannelserne skal tilrettelægges således, at de udgør et samlet system af uddannelser. Uddannelserne tilrettelægges på baggrund af drøftelser med erhvervets parter, herunder drøftelser i Uddannelsesrådet for de Maritime Uddannelser. Gennem en modulopbygning af uddannelserne vil det bl.a. blive tilgodeset, at en søfarende kan videreuddanne sig uden på ny at skulle gennemgå tidligere indlært stof.

Til § 2, stk. 1

Bestemmelsen udgør en samlet beskrivelse af de maritime erhvervsmæssige uddannelser. Nedenfor anføres i stikordsform lovens område for disse uddannelser.

De enkelte uddannelser og kurser er for tiden følgende:

- *skibsofficersuddannelsen*, der er en enhedsofficersuddannelse, som er etableret på grundlag af anbefalingerne i betænkning nr. 1312 af marts 1996 ("Funder-udvalgets" betænkning om "En fremtid for Dansk Skibsfart"). Efter endt uddannelse vil de studerende kunne have kompetence både som navigatører og som maskinmestre, således som anført under de almindelige bemærkninger. Uddannelsen veksler mellem teori

og praktik og omfatter en juniordel med en varighed på 4½ år og en seniordel med en varighed på 2½-3 år. Seniorofficersdelen har tre spor: skibsførereksamen, maskinchefseksamen samt enhedsofficerseksamen på seniorniveau, som er en kombination af de to for nævnte. Adgang til uddannelsen kræver gymnasialt C-niveau.

- *skipperuddannelserne*, som omfatter en kystskipperuddannelse af 6 måneders varighed, der kan efterfølges af en sætteskipperuddannelse med en varighed på yderligere 12 måneder. Begge eksaminer fører frem til erhvervelse af rettigheder som styrmand. Efter yderligere erfaring og fartstid kan der opnås rettigheder som kystskipper og sætteskipper. For fiskeriets vedkommende findes en uddannelse som fiskeskipper af 3. grad med en varighed på 6 måneder, der kan efterfølges af en uddannelse som fiskeskipper af 1. grad med en varighed på yderligere 12 måneder.

- *maskinmesteruddannelsen*, som er en 3-årig teoretisk uddannelse som overbygning på en faglig uddannelse, der som hidtil enten kan være svendebrev inden for jern- og metalområdet eller maskinteknisk værkstedsskole med efterfølgende praktik. Adgang til uddannelsen kræver gymnasialt C-niveau. Maskinmesteruddannelsen sigter mod beskæftigelse såvel til søs som i land.

- *skibsmaskinistuddannelsen*, der er en overbygningsuddannelse for voksne med enten en faglig metaluddannelse eller en uddannelse som skibsassistent og supplerende håndværksmæssig uddannelse samt erhvervs erfaring. Efter fornøden praktiktid kan skibsmaskinisten blive maskinchef på skibe med en fremdrivningseffekt på op til 3000 kW.

- *skibsassistentuddannelsen*, der omfatter et 20 ugers grundkursus på en søfartsskole, 6 måneders sejltid som ubefaren skibsassistent efterfulgt af et 20 ugers afslutningskursus og yderligere 12 måneders sejltid som ubefaren skibsassistent. En person, der har afsluttet en faglig metaluddannelse, kan efter et 10 ugers kursus udmønstre som befaren skibsassistent med svendebrev.

- *skibsmekanikeruddannelsen*, der er oprettet i henhold til lov om erhvervsuddannelser under Undervisningsministeriet, for tiden som en kombination af en skibsassistentuddannelse og en erhvervsuddannelse som skibsmontør. Uddannelsen veksler mellem teori og praktik og har en varighed på 3 år og 3 måneder. De maritime teorimoduler i denne uddannelse gennemføres på de maritime skoler og er de samme som i skibsassistentuddannelsen.

- *skibskokkeuddannelsen*, der er et kortvarigt kursus – 5 uger – som overbygning på en kokkeuddannelse i land.

- *uddannelser for cateringspersonale*, der primært omfatter sikkerhedskurser med henblik på funktionsvaretagelse i forbindelse med nødsituationer om bord på passagerskibe.

- *erhvervsfiskeruddannelsen*, der er en 2-årig uddannelse, der veksler mellem teori og praktik. Der er etableret særlige voksenuddannelsesforløb for erhvervsfiskere.

Med henblik på at tilgodese den mindre skibsfarts behov er der planer om at etablere en kombination af sætteskipper- og skibsmaskinistuddannelsen, således at den samme person kan have ansvar for alle funktioner både på dækket og i maskinen. Endvidere er skibsassistentuddannelsen under revision med henblik på at styrke skibsassistenternes beskæftigelses- og videreuddannelsessituation.

Til § 2, stk. 2

Obligatoriske kurser for visse grupper af søfarende kan være baseret på bindende internationale krav, hvor f.eks. den internationale uddannelseskonvention, STCW-konventionen, kræver kurser i tankskibssikkerhed, og hvor den internationale uddannelseskon-

vention for fiskere, STCW-F konventionen, stiller krav om uddannelse for fiskere. Der kan endvidere være tale om regionale krav, hvor f.eks. østersølandene har krav om kurser vedrørende farligt gods, eller der kan være nationale krav om f.eks. arbejdsmiljøkurser.

Til § 3

Lovforslaget omfatter også uddannelse af fritidssejlere, idet den navigatoriske og maskinmæssige side af sejladsikkerheden er den samme, uanset om det drejer sig om erhvervssejlads eller om fritidssejlads. Eksempelvis kan det nævnes, at søens færdselsregler, de internationale søvejsregler, er de samme for alle, der færdes på havet.

Bestemmelsen svarer i øvrigt til § 7 i lov om søfartsuddannelse.

Til § 4, stk. 1 og 2

Uddannelsesinstitutionerne er nu – bortset fra skoleskibet DANMARK – selvejende institutioner med egen økonomi og finansieret gennem statstilskud, herunder taxametertilskud. Denne ordning er gennemført før vedtagelsen af denne lov og er baseret på undtagelses- og forsøgsbestemmelserne i §§ 2, stk. 2, og 13, stk. 1, i lov om søfartsuddannelse samt på bestemmelser i Finansloven.

Søfartsstyrelsen kan godkende uddannelsesinstitutioner, selv om der efter Søfartsstyrelsens skøn ikke er behov for den pågældende uddannelseskapacitet, og institutionen derfor heller ikke modtager statstilskud. Dette er tilfældet med Nyborg Søfartsskole, og det forventes, at andre institutioner af hensyn til den internationale markedsføring ønsker en godkendelse af efteruddannelseskurserne for maritimt personel. Det er en forudsætning for godkendelse, at den pågældende uddannelsesinstitution har tilvejebragt grundlag for en forsvarlig undervisning, herunder kvalificerede undervisere, samt fornødne lokaler og udstyr. Det følger af bestemmelsen i § 23, stk. 2, at Søfartsstyrelsen vil kunne fastsætte regler om betaling for godkendelse og kvalitetssikring af disse institutioner.

Bestemmelsen i stk. 2 er bibeholdt af hensyn til driften af skoleskibet DANMARK og for ikke at udelukke muligheden for, at staten på en eller anden del af søfartsuddannelsesområdet kunne finde det nødvendigt selv på ny at oprette en uddannelsesinstitution eller lignende. Med hensyn til den nærmere beskrivelse af uddannelserne henvises til de generelle bemærkninger og bemærkningerne til § 2, stk. 1.

F. t. 1. om maritime uddannelser

Til § 4, stk. 3

Søfartsstyrelsen skal i henhold til stk. 1 og 2 godkende uddannelser og uddannelsesinstitutioner. Bestemmelsen giver Søfartsstyrelsen mulighed for at reagere over for den eller de uddannelsesinstitutioner, der eventuelt ikke lever op til de gældende krav.

Til § 4, stk. 4

Der er især tale om de tilfælde, hvor der beskæftiges udenlandske søfarende, og hvor der er særlige krav om uddannelse, jf. § 2, stk. 2. Det kan for alle parter være mest hensigtsmæssigt, at disse udenlandske søfarende uddannes lokalt, men det fordrer, at uddannelserne er godkendt svarende til danske krav.

Der kan endvidere forekomme tilfælde, hvor en udenlandsk uddannelsesinstitution ønsker en dansk anerkendelse. Dette kan skyldes, at dansk uddannelsesstandard er anerkendt mange steder, hvilket øger markedsværdien af den udenlandske institutions dimittender. Der vil typisk være tale om en institution i et udviklingsland. Ved at opnå dansk godkendelse kan der uddannes og eksamineres efter dansk standard. Godkendelsen vil normalt være betinget af, at man fra dansk side kan føre tilsyn med institutionen. Dette medfører, at der også på basis af disse kurser kan udstedes danske certifikater, som er internationalt anerkendt.

Til § 5, stk. 1

Bestemmelserne fastlægger den ydre ramme for statstilskuddet. Denne ramme udfyldes af en bekendtgørelse, der er baseret på nedennævnte bestemmelser om det almindelige tilskudssystem tilpasset den nye skolestruktur.

Det er en grundlæggende forudsætning, at der er brug for den pågældende institutions uddannelseskapacitet. Statstilskud ydes da efter det nugældende tilskudssystem i form af et grundtilskud pr. uddannelsesinstitution samt et undervisningstilskud, et fællesudgiftstilskud og et bygningstilskud, der ydes ud fra den enkelte uddannelsesinstitutionens antal årsstuderende. Til korterevarende kurser kan der ydes tilskud i form af ugetakster, der fastsættes til dækning af samtlige udgifter forbundet med aktiviteten. De enkelte tilskuds størrelse fastsættes på de årlige finanslove. I forbindelse med omlægningen af uddannelsessystemet til et system med selvejende institutioner på taxameterfinansiering ydes der et særligt tilskud, som nedtrappes over en treårig periode. Dette fremgår af finansloven.

Til uddannelsesinstitutioner, der driver skolehjem i form af kostafdelinger, ydes statstilskud i form af et

grundtilskud pr. skolehjem samt et kosttilskud, et fællesudgiftstilskud, et bygningstilskud og et tilskud for studerende, der ikke betaler for opholdet. Tilskuddene ydes ud fra det enkelte skolehjems antal årsstuderende. De enkelte tilskuds størrelse fastsættes på de årlige finanslove.

Der er hermed søgt etableret et system, der i størst mulig udstrækning ligner det, der anvendes på erhvervsskoleområdet under Undervisningsministeriet. Tilskud i form af ugetakster vil i første omgang blive anvendt i forhold til obligatoriske efteruddannelseskurser i henhold til § 2, stk. 2. Størrelsen af de enkelte tilskud fremgår af de årlige finanslove.

Til § 5, stk. 2

Bestemmelsen giver mulighed for at yde tilskud til den udviklings- og forsøgsvirksomhed, som er nødvendig for at sikre uddannelsernes internationale standard som nogle af de bedste. Der vil endvidere være mulighed for at yde tilskud til særlige formål, som f.eks. uddannelse af undervisere.

Til § 6

Der har hidtil været tradition for, at private kredse, herunder visse rederier, har drevet egne skoler med et statstilskud til delvis dækning af driften. Bestemmelsen i § 6 tager sigte på, at der fortsat kan ydes tilskud til sådanne institutioner, der efter institutionens valg drives i et offentligt-privat samarbejde, eventuelt på et særligt idegrundlag og på en måde, der ikke fuldt ud lever op til kravene i § 8 eller § 9. Det er en forudsætning for tilskuddet, at der er behov for uddannelseskapaciteten, og at uddannelsens indhold lever op til Søfartsstyrelsens krav.

Til § 7

Bestemmelsen giver Søfartsstyrelsen hjemmel til at stoppe tilskudsudbetalingen til en uddannelsesinstitution i tilfælde, hvor institutionens godkendelse til at drive undervisning inden for søfartsområdet trækkes tilbage, eller der i øvrigt konstateres overtrædelse af de vilkår, der gælder for tilskudsudbetalingen. Endvidere indeholder bestemmelsen en adgang til at kræve tilbagebetaling af tilskud, der er udbetalt på baggrund af urigtige oplysninger om f.eks. aktiviteternes omfang.

Til § 8

Søfartsstyrelsen vil efter bestemmelsen kunne fastsætte krav til vedtægter m.v. under hensyn til den enkelte institutions særlige forhold. Søfartsstyrelsen vil endvidere kunne fastsætte bestemmelser om uddan-

nelsinstitutionernes udarbejdelse af budgetter, herunder aktivitetsbudgetter, som kan danne grundlag for udbetaling af tilskud. Der vil samtidig blive fastsat bestemmelser for, hvilken takt de forskellige tilskud skal udbetales i, og herunder vil der blive taget hensyn til behovet for at sikre uddannelsesinstitutionerne en rimelig likviditet til afvikling af den løbende drift.

Af hensyn til udøvelsen af sine tilsynsbeføjelser, der svarer til de tilsynsbeføjelser, der er tillagt fondsmyndigheden efter lov om fonde og visse foreninger, er det nødvendigt, at Søfartsstyrelsen kan indhente enhver oplysning, som er af betydning for udøvelsen af dette tilsyn. Søfartsstyrelsen kan således i tilfælde af klage fra en elev eller pårørende over institutionens behandling af eleven afkræve denne en redegørelse herom. Ligeledes kan Søfartsstyrelsen afkræve institutionen statistiske oplysninger om studerende og personale, og det er også her parallelt med § 21 i lov om erhvervsskoler fundet hensigtsmæssigt at give Søfartsstyrelsen hjemmel til at foreskrive anvendelse af administrative systemer.

Ifølge Finansministeriets Budgetvejledning er selvejende institutioner omfattet af de statslige regler for løn og ansættelse, hvis de modtager mere end 50% i tilskud. Disse regler indeholder ikke bestemmelser om deltagelse i statens selvforsikring.

Det foreslås i stk. 3, at der indføres en adgang for Søfartsstyrelsen til at pålægge en institution at anlægge retssag i anledning af tab, som er påført uddannelsesinstitutionen. Bestemmelsen er alene en processuel regel. Den har ingen indflydelse på vurderingen af bestyrelsens ansvar, der ikke ændres ved denne lov. Der er tilsvarende bestemmelser i den under Undervisningsministeriet henhørende lovgivning om selvejende institutioner.

Bestemmelsen kan f.eks. benyttes, hvis bestyrelsen afviser at kræve for meget udbetalt løn tilbage fra en ansat, der nægter at tilbagebetale beløbet, selv om vedkommende var i ond tro med hensyn til lønnens størrelse. Herved påføres der institutionen et tab.

Bestemmelsen indebærer ikke en skærpelse af bestyrelsesmedlemmers ansvars- og hæftelsesforhold. For bestyrelsesmedlemmer gælder som hidtil dansk rets almindelige erstatningsregel (culpareglen). Bestyrelsesmedlemmerne hæfter ikke personligt for institutionens økonomiske forpligtelser.

Til § 9

Formålet med lov om sociale klausuler på offentlige tilskudsområder er at medvirke til at skabe større rummelighed på arbejdsmarkedet ved at sikre offent-

lige myndigheder mulighed for at stille klausuler ved tildeling af offentlige tilskud.

Partierne bag lov om satsreguleringsprocent, S, V, KF, SF, CD, RV og KRF, har ifølge bemærkningerne til forslag til lov om sociale klausuler på offentlige tilskudsområder indgået en delaftale om det rummelige arbejdsmarked og førtidspensionsreform i finanslovsaftalen for 2000 med udgangspunkt i, at det offentlige bør virke for at tilvejebringe beskæftigelsesmuligheder for bl.a. personer med nedsat arbejdsevne. Lov om sociale klausuler på offentlige tilskudsområder er således en udmøntning af "Et arbejdsmarked for alle" fra maj 1997, hvor regeringen bl.a. tilkendegav, at adgangen til at modtage offentlige tilskud skulle være ledsaget af krav om beskæftigelse af personer i fleksjob.

Den del af aftalen, der kan have betydning for lov om maritime uddannelser, har følgende ordlyd: "Parterne er enige i, at statslige myndigheder i forbindelse med tildeling af statslige tilskud forpligtes til at vurdere, om der skal/kan stilles krav til tilskudsmodtageren om varetagelse af sociale hensyn. Hjemlen hertil tilvejebringes gennem ændringer af diverse tilskudslove."

Til § 10

Det følger af bestemmelsen, at det vil være et krav til tilskudsmodtagere, at de har et regnskabsår, der følger finansåret. Søfartsstyrelsen bemyndiges til at fastsætte regler for regnskabsaflæggelsen, og det vil bl.a. indebære krav om, at der i regnskabet gives oplysninger om den gennemførte uddannelsesaktivitet i regnskabsåret, omkostningsudvikling for forskellige uddannelser, samt kvaliteten i de opnåede resultater m.v.

Bestemmelsen præciserer endvidere, at det er Rigsrevisionen, der varetager de revisionsmæssige opgaver i forhold til uddannelsesinstitutionerne. Det er hensigten på et senere tidspunkt, når der er indhentet erfaringer med regnskabsaflæggelsen efter etableringen af skolerne som selvejende institutioner, at drøfte indgåelse af en aftale med rigsrevisor i henhold til § 9 i lov om revisionen af statens regnskaber m.m. om institutionsrevision ved statsautoriseret eller registreret revisor.

Til § 11

Da alle maritime uddannelser får samme lovgrundlag, erstattes det i § 5 i lov om søfartsuddannelse omhandlede Søfartens Uddannelsesråd og det i § 7 i lov om uddannelse af maskinmestre omhandlede Uddannelsesråd for Maskinmesteruddannelsen af et fælles uddannelsesråd, Uddannelsesrådet for de Maritime Uddannelser.

Det er hensigten, at de organisationer m.v., der i dag er repræsenteret i Søfartens Uddannelsesråd og i Uddannelsesrådet for Maskinmesteruddannelsen, også skal være repræsenteret i Uddannelsesrådet for de Maritime Uddannelser. Medlemmerne udnævnes af økonomi- og erhvervsministeren efter indstilling fra de pågældende organisationer, ligesom rådets forretningsorden fastsættes af økonomi- og erhvervsministeren. Rådet skal fortsat have en rådgivende funktion og være forum for uddannelsespolitiske drøftelser, ligesom det skal kunne fremsætte forslag om tilrettelæggelse af såvel den løbende efteruddannelse som f.eks. tilpasning af de fremtidige maritime uddannelser til ændringer i erhvervets vilkår mv. med henblik på fortsat at sikre danske søfarende et højt kvalitetsniveau.

Til § 12, stk. 1

Søfartsstyrelsen kan justere uddannelsernes indhold og struktur i takt med erhvervets behov og den tekniske udvikling, herunder ikke mindst internationale krav. Søfarendes uddannelser er bindende reguleret af de i bemærkningerne til § 2, stk. 2, nævnte internationale uddannelseskonventioner STCW og STCW-F.

Bestemmelsen svarer med enkelte redaktionelle ændringer til § 2, stk. 1, i lov om uddannelse af maskinmestre og § 6, stk. 2, i lov om søfartsuddannelse, og bestemmelsen kommer herved til at omfatte alle de i § 2 nævnte uddannelser.

Til § 12, stk. 2

Bestemmelser om meritoverførsel har ikke specifikt været medtaget i lov om uddannelse af maskinmestre eller i lov om søfartsuddannelse, men i størsteparten af de gældende bekendtgørelser for de enkelte uddannelser findes bestemmelser om meritoverførsel, således at de studerende kan få anerkendt kvalifikationer, som er erhvervet på baggrund af tidligere uddannelse eller beskæftigelse. Tilladelse til meritoverførsel har i praksis været anvendt i betydeligt omfang, og det er derfor fundet hensigtsmæssigt i loven at indføre hjemmel til meritoverførsel.

Til § 13

Bestemmelsen svarer til § 16 i lov om søfartsuddannelse. For maskinmesteruddannelsens vedkommende har Søfartsstyrelsen i medfør af lov om statstilskud til godkendte maskinmesterskoler og værkstedsskoler udarbejdet en bekendtgørelse, bekendtgørelse nr. 913 af 19. november 1992 om ansættelsesvilkår for tjenestemandslignende ansatte ved godkendte maskinme-

ster- og værkstedsskoler, der bl.a. indeholder bestemmelser om underviseres kvalifikationer. En ny bekendtgørelse herom gældende for alle uddannelserne vil blive udarbejdet.

Til § 14, stk. 1

Bestemmelsen svarer til § 4 i lov om søfartsuddannelse. Tilsynet vil i vidt omfang blive udøvet i form af de under stk. 2 nævnte evalueringer af uddannelsesinstitutionernes kvalitetsstyringssystemer.

Til § 14, stk. 2

Søfartsstyrelsen udsendte i 1997 regler for kvalitetsstyring på skoler og kurser hørende under styrelsen. Siden da er der på samtlige uddannelsesinstitutioner opbygget kvalitetsstyringssystemer, der er blevet evalueret af særligt uddannede medarbejdere i Søfartsstyrelsen.

Til § 15

I medfør af § 2 i lov om uddannelse af maskinmestre har Søfartsstyrelsen udarbejdet bekendtgørelse nr. 657 af 17. oktober 1989 om den håndværksmæssige uddannelse forud for maskinmestereksamen. Denne bekendtgørelse indeholder bl.a. bestemmelser om praktiksteder og om praktikkens afvikling. Ligeledes er der med hjemmel i forsøgsparagraffen i lov om søfartsuddannelse i 1997 med henblik på "dual-purpose"-skibsofficersuddannelsen udsendt bestemmelser om godkendelse af rederier, der stiller praktikpladser til rådighed for kommende skibsofficere. Disse bestemmelser vil blive videreført.

Til § 16, stk. 1

Bestemmelsen svarer til § 14 i lov om søfartsuddannelse. I medfør af denne lov har Søfartsstyrelsen udarbejdet bekendtgørelse nr. 500 af 29. juni 1998 om uddannelse af skibsassistenter og bekendtgørelse nr. 836 af 27. november 1998 om uddannelse af skibskokke. I henhold hertil ydes der i forbindelse med skibsassistentuddannelsens afslutningskursus og i forbindelse med kursus for skibskokke en kursusgodtgørelse, som svarer til den godtgørelse, der er fastsat i Arbejdsministeriets lov om godtgørelse ved deltagelse i erhvervsrettet voksen- og efteruddannelse. Det er hensigten i forbindelse med lovens vedtagelse fortsat at yde støtte til de ovenfor nævnte grupper af studerende. Endvidere kan der ydes tilskud til studerende på HF-Søfart, der under uddannelsen opholder sig på en søfartsskole, men som på grund af deres unge alder ikke kan opnå statens uddannelsesstøtte.

Til § 16, stk. 2

Praktiktiden har afgørende betydning for uddannelsens gennemførelse, hvorfor den studerende skal sikres praktikplads inden optagelse på studiet. På baggrund af en anbefaling i "Funder-udvalget"s betænkning har Søfartsstyrelsen i forbindelse med "dual-purpose" uddannelsen af skibsofficerer med hjemmel i forsøgsparagraffen i lov om søfartsuddannelse fastsat regler om, at en uddannelsesaftale skal omfatte alle skoleophold og praktikperioder i uddannelsen.

Til § 16, stk. 3

Uddannelsesaftaler for skibsofficersaspiranter skal godkendes af Søfartsstyrelsen i forbindelse med ydelse af refusion i henhold til § 17. For praktik i land gælder normalt de mellem arbejdsmarkedets parter (Dansk Industri og CO-industri) aftalte overenskomster for lærlinge. Bestemmelsen giver Søfartsstyrelsen mulighed for i tvivlstilfælde med respekt af kollektive overenskomster at fastsætte regler om uddannelsesaftalernes indhold.

Til § 17

Bestemmelsen er ligelydende med §14a i lov om søfartsuddannelse. Denne paragraf blev indsat ved lov nr. 388 af 10. juni 1997 om ændring af lov om søfartsuddannelse og lov om stempelafgift. Der ydes rederierne delvis refusion af løn-, kost- og rejseomkostninger for personer, der er under uddannelse, og som ikke indgår i skibets normale besætning, de såkaldte "overtallige søfarende". Tilskuddet kan maksimalt udgøre 40.000 kr. pr. halvår pr. person. Hidtil har der ikke fundet refusion sted for maskinmesteraspiranter. Med lovens vedtagelse er det hensigten, at der også skal kunne ydes refusion til denne gruppe af aspiranter, når de efter gennemført kursus på værkstedsskole er i praktik til søs.

Til § 18

Enhver, der antages til i en arbejdsgivers tjeneste at udføre arbejde her i landet, er sikret mod følgerne af arbejdsskade efter lov om sikring mod følger af arbejdsskade. Ligestillet hermed er søfarende, der gør tjeneste på dansk skib. Der er i den nævnte lov åbnet mulighed for, at den også skal kunne omfatte uddannelsessøgende eller andre personer, der opholder sig på et uddannelsessted eller på en arbejdsplads som led i et uddannelses- eller praktikforløb.

Ved en arbejdsskade forstås i lov om sikring mod følger af arbejdsskade 1) ulykkestilfælde, der skyldes arbejdet eller forhold, hvorunder dette foregår, 2) skadelige påvirkninger af højst 5 dages varighed, der

skyldes arbejdet, eller de forhold hvorunder dette foregår, 3) pludselige løfteskader og 4) erhvervs sygdomme, det vil bl.a. sige sygdomme, som efter medicinsk eller teknisk erfaring er forårsaget af særlige påvirkninger, som bestemte persongrupper gennem deres arbejde eller de forhold, hvorunder det foregår, er udsat for i højere grad end personer uden sådant arbejde.

Ydelserne efter lov om sikring mod følger af arbejdsskade er 1) betaling af udgifter til sygebehandling, optræning og hjælpemidler mm., 2) erstatning for tab af erhvervssevne, 3) godtgørelse for varigt mén, 4) overgangsbeløb ved dødsfald og 5) erstatning for tab af forsørgelse.

Det følger af bestemmelsen, at studerende på grunduddannelse om bord i et skoleskib eller på kurser, der afvikles under arbejdspladslignende forhold, vil være omfattet af lov om sikring mod følger af arbejdsskade. Ordningen administreres af Søfartsstyrelsen, og det forudsættes, at de enkelte uddannelsesinstitutioner selv tegner relevante arbejdsskadeforsikringer.

Til § 19

De studerende på det maritime undervisningsområde skal sikres samme grundlæggende rettigheder til et godt undervisningsmiljø, som gælder på det øvrige offentlige og private undervisningsområde, jf. lov om elevers og studerendes undervisningsmiljø. De studerende skal have reel indflydelse på undervisningsmiljøet og sikkerhedsarbejdet på den enkelte uddannelsesinstitution og have adgang til at deltage i arbejdet hermed bl.a. gennem valg af undervisningsmiljørepræsentanter til sikkerhedsudvalget.

Idet der på søfartsskoler mv. findes undervisningsmateriel, som f.eks. redningsbåde med tilhørende hejseudstyr (davider), redningsflåder inkl. nedfirdbare flåder med udstyr, og skibskraner inkl. anhuignings- og surringsgrej, der nøje svarer til udstyr om bord i skibe, er det fundet hensigtsmæssigt, at Søfartsstyrelsen, som har ekspertisen på dette område og godkender og fører tilsyn med udstyret på skibene, også godkender og fører tilsynet hermed, uanset det er opstillet på land. Det drejer sig alene om udstyr, der anvendes på skoler til målrettet uddannelse af maritimt personel.

Til § 20

Bestemmelsen svarer til § 10, stk. 2, i lov om søfartsuddannelse, hvorefter de studerende skal betale for kost og logi under ophold på søfartsskoler og skoleskibet DANMARK, jf. bekendtgørelse nr. 500 af 29. juni 1998 om uddannelse til skibsassistent m.v. og be-

kendtgørelse nr. 835 af 25. november 1998 om statens skoleskib DANMARK.

Til § 21

Bestemmelsen indebærer, at de statstjenestemænd, der gør tjeneste på statsskolerne, ved overgangen til selvejende institutioner er forpligtet til ved udlån at gøre tjeneste ved de selvejende institutioner, og de har under denne tjeneste som hidtil pligt til at tåle forandringer i stillingen, jf. herved tjenestemandslovens § 12. Tjenestemændene bevarer deres hidtidige ansættelsesmæssige status som statstjenestemænd, men bestemmelsen åbner for, at de i en periode på indtil 2 år fra lovens ikrafttræden kan vælge at søge overgang til ansættelse efter de ansættelsesregler, der gælder for den selvejende institution. Bestemmelsen giver mulighed for, at de pågældende statstjenestemænd selv kan vælge fratrædelsestidspunktet inden for en ramme af 2 år, således at de kan opnå et fuldt pensionsalderår.

Videre advancement for udlånte tjenestemænd forudsætter, at de overgår til ansættelse i den selvejende institution. Der kan dog ske generelle og gruppevisse omklassificeringer, oprykninger i automatiske lønforløb samt advancementer, som er naturlige for de pågældende medarbejdergrupper, samtidig med at de pågældende opretholder deres ansættelsesmæssige status som tjenestemænd.

Med forslaget præciseres det, at der ikke er adgang til afsked med ventepenge, rådighedsløn eller pension for tjenestemænd ved statsskolerne i forbindelse med, at institutionerne overgår til at blive selvejende.

For de tjenestemænd, der ikke overgår til ansættelse i den selvejende institution, indebærer bestemmelsen ikke en forringelse af ansættelsesvilkårene som tjenestemand. Udlån af tjenestemænd til den selvejende institution, hvor de pågældende tjenestemænd gør tjeneste på overdragelsestidspunktet, indebærer ikke i sig selv en forflyttelse.

I forslaget fastslås det, at de selvejende institutioner har pligt til at beskæftige tjenestemændene, og at de skal afholde samtlige udgifter, der er forbundet hermed, herunder eventuelle udgifter til ventepenge, rådighedsløn og efterindtægt af løn.

Bestemmelsen i § 21 svarer til de personalemæssige bestemmelser i tidligere gennemførte love om omdannelse af statsinstitutioner til selvejende institutioner.

Til § 22

Fritidsfartøjer med en bruttotonnage på 20 og derover skal være bemanded med personer, som opfylder de kvalifikationskrav, der er fastsat i lov om skibes be-

sætning. Eksempelvis skal et fritidsfartøj med en bruttotonnage på 20 og derover, men mindre end 100, være bemanded med en skibsfører med bevis som yachtskipper af 1. grad og en styrmand med bevis som yachtskipper af 3. grad. Maskinbesætningen fastsættes individuelt af Søfartsstyrelsen. Som en følge heraf er det naturligt, at også disse uddannelser reguleres af Søfartsstyrelsen. Til at rådgive Søfartsstyrelsen bl.a. i denne forbindelse er der nedsat et Søsportens Sikkerhedsråd, hvis formandskab og sekretariat varetages af Søfartsstyrelsen.

Hensigten med opkrævning af betaling for eksamen og prøver er at give Søfartsstyrelsen mulighed for at få dækket de faktiske omkostninger i forbindelse hermed.

Til § 23, stk. 1

Såvel internationalt som nationalt sker der udvikling i uddannelsernes struktur og indhold. Det har derfor allerede tidligere været fundet hensigtsmæssigt, at uddannelseslove havde indbygget en hjemmel til administrativt at etablere forsøgsundervisningsforløb. De love, som denne lov afløser, indeholdt sådanne bestemmelser, hvorfor den nugældende struktur mv. har kunnet gennemprøves og gennemføres forud for vedtagelse af denne lov, der gør forsøgsordningerne til den egentlige ordning. Det er fundet hensigtsmæssigt at videreføre denne tradition, da der fortsat skal være plads til forsøgsordninger.

Til § 23, stk. 2

Det følger af bestemmelserne i § 4, at Søfartsstyrelsen kan godkende uddannelsesinstitutioner eller kurser, selv om der ikke er behov for den pågældende institutions uddannelseskapacitet. I disse tilfælde vil de pågældende institutioner skulle betale for Søfartsstyrelsens arbejde i forbindelse med godkendelse, kvalitetssikring og censorvirksomhed.

Endvidere vil der blive opkrævet betaling fra den enkelte uddannelsesinstitution for Søfartsstyrelsens arbejde med godkendelse, kvalitetssikring samt censorvirksomhed i forbindelse med visse af de i § 2, stk. 2, nævnte efteruddannelseskurser, herunder radiokurser.

Til § 23, stk. 3

Bestemmelsen åbner mulighed for, at Søfartsstyrelsen kan fastsætte regler om deltagerbetaling for de i § 2, stk. 2, nævnte kurser. Al grunduddannelse er gratis, og det er hensigten, at obligatorisk efteruddannelse,

herunder farligt gods- og radarkurser samt sikkerhedskurser til tankskibe og passagerskibe, skal være gratis. Dette svarer til den hidtidige ordning. Bestemmelsen vil blive anvendt til at fastsætte regler om betaling for radiokurser og andre særlige efteruddannelseskurser, som det efter en konkret vurdering findes rimeligt at opkræve deltagerbetaling for.

Til § 24

Bestemmelsen er en naturlig følge af omlægningen af uddannelsernes struktur. I forbindelse med udformning af de nærmere regler vil to-instans princippet blive opretholdt, idet en klage over f.eks. en bestemt eksamenskarakter i første omgang til blive behandlet og afgjort af uddannelsesinstitutionen. Uddannelsesinstitutionens afgørelse i en sådan sag vil herefter alene kunne påklages til Søfartsstyrelsen. Øvrige forhold vil som hidtil følge den almindelige klageadgang inden for offentlig forvaltning.

Til § 25

Loven angiver rammerne for den fremtidige uddannelsesstruktur mv. inden for søfartserhvervene. For at kunne udmønte strukturen til praksis kræves udarbejdelse af bekendtgørelser om de enkelte uddannelsesretninger. Som nævnt under bemærkningerne til § 5 er det planlagt, at der i forbindelse med lovens vedtagelse skal udarbejdes bekendtgørelser om tilskudsforvaltningen. I relation til bl.a. § 14 skal der udarbejdes en række bekendtgørelser om uddannelse af henholdsvis skibsofficerer, maskinmestre, skippere, maskinister og fiskere, samt om eksamen ved søfartsuddannelserne.

Til § 26

Uddannelseslovgivning er hjemmestyreanliggende for Færøerne og Grønland.

Til lovforslag nr. L 56. Skriftlig fremsættelse (23. januar 2002)

Økonomi- og erhvervsministeren (Bendt Bendtsen) :

Herved tillader jeg mig for Folketinget at fremsætte:

Forslag til lov om maritime uddannelser
(Lovforslag nr. L 56).

Forslaget, som er en genfremsættelse af L 52, har til formål at samle bestemmelserne om alle de maritime uddannelser i én lov.

Uddannelserne har igennem de seneste år gennemgået en grundlæggende omlægning. Et ønske fra erhvervets parter om, at de unge skal tilbydes forskellige valgmuligheder af uddannelsesretninger og fagemner, er imødekommet. Uddannelserne er blevet modulopbygget, således at man kan videreuddanne sig uden at skulle gennemgå tidligere indlært stof på ny. Samtidig er uddannelserne overgået til mål- og rammestyret, og der er indført krav om kvalitetsstyring.

Et væsentligt led i omlægningen af uddannelserne er, at der er indført en "dual-purpose" uddannelsesmodel, som indebærer, at skibsoffice-

rer i fremtiden i et samlet forløb kan blive uddannet som både navigatører og maskinmestre. Dette skal give dem så gode og fleksible kvalifikationer, at de vil være attraktive for rederierhvervet, uanset at deres lønniveau er højere end lønniveauet for udenlandske officerer.

Disse omlægninger har sammen med et behov for effektivisering og øget rekruttering foranlediget en politisk beslutning om, at alle skoler i fremtiden skulle være selvejende institutioner, og at der skulle indføres taxameterbetaling. I fremtiden yder staten derfor tilskud, herunder taxametertilskud, til uddannelsesstederne efter statens almindelige regler herfor. Tilskuddenes størrelse fastsættes på de årlige finanslove.

I tråd med omlægningerne indebærer forslaget endvidere, at de to uddannelsesråd, Søfartens Uddannelsesråd og Uddannelsesrådet for Maskinmesteruddannelsen, sammenlægges i ét råd, Uddannelsesrådet for de Maritime uddannelser.

Jeg henviser i øvrigt til de bemærkninger, der ledsager lovforslaget, og anbefaler det til Folketingets velvillige behandling.